

Eqikkaaneq

Eqikkaaneq una misissuinermit immikkoortunik pingasunik paasiniaaqqissaarnermik imaqqarpoq makku imaralugit 1) aningaasarliorluni inuunermik misigisaqarnerat tamatumalu qanoq iliuuseqarfigisarneraat pillugit meeqqanik angajoqqaanillu apersuinerit 2) meeqqat ajunngitsumik inuuneqassappata suna pingaarnersoq aammalu ilaqutariit aningaasakipallaaraangaata tamanna meeqqanut inuusuttunullu qanoq sunniuteqartarnersoq pillugu meeqqat atuarianni 9.-10. klassimi atuartut allaaserinnitsitaanerit aamma 3) ilaqutariinni allanut naleqqiullutik aningaasarpassualinni taamatutaaq aningaasakitsuni meeraanerup qanoq ittuunera pillugu meeqqat aqqanilinnik aqqaneq-marlunnillu ukiullit titartagaat.

Apersuilluni misissuinermit ilaqutariinnik peqataatinneqartussanik toqqaanermi aallaaviusimavoq angajoqqaat arlaat imaluunniit tamarmik, imminut ilaqtutaminullu inuutitsinniarsinnaanginnertik pissutigalugu pisortanit ikiorsiissutinik pisartagaqartuunerat, soorlu pisariaqartitsineq tunngavigalugu ikiuutisisarneq, inuuniarnermit pisariaqarluinnartitanik kiisalu ineqarnermut, atuinermullu. Isumaginninnermi ingerlatsiviit, suliffissarsiuussisarfiit atuariillu aqutigalugit meeqqat angajoqqaallu attavigineqarsimapput. Meeqqat allaaserinnissimasut titartaasimasullu isertitatigut aalajangersimasunik inissimasuninngaanneersuungillat, inuiaqatigiinnili kalaallini atuaqatigiikkuutaanit nalinginnaasunit sunngiffimmilu sammisassatut aqqissuussanit toqqagaallutik.

Meeqqat isaanit isiginninneq

Taaguut meeqqap isaanit isiginninneq isumaqqarpoq meeqqat qitiutinneqarnerat taamaaliornikkut taakku isaannit silarsuup qanoq isikkoqarneranik ilisimasassanik ujarlerneq, aammalu avatangiisitit inuunermilu atukkatik pillugit namminneq qanoq paasinninnerannik misigisaannillu misissuineq (Harju 2005).

Taaguut alla qitiutinneqartoq tassaavoq *pissakilliorneq*, taaguullu taanna taaguummot piitsuussusermut atatillugu paasineqassaaq (Townsend 1987). Piitsuussuseq sumiinneq aallaavigalugu assigiinngitsunik misigineqarsinnaasutut paasineqassaaq, tassa inuiaqatigiinni inuuffigisani pissutsinut naleqqiunneqassalluni. Pitsuuneq pilersarpoq inuiaqatigiinni inuit allat inuunerannut nalinginnaasumut naleqqiulluni allaanerusumik inuuneqartariaqalernermi *pissakilliorluni* inuusariaqalertarneq. Piitsuuneq pilersarpoq assersuutitalugu meeqqat taakkulu angajoqqaavi pigisatigut aamma inooqataanikkut ilaqutariinni aningaasarliorneq pissutigalugu,

inuaqatigiinni inooriaatsimut naliginnaasumik atuuttumut naleqqiullutik arlalitsigut amigaateqarlutik inuusariaqaraleraangata.

Piitsuuneq pissakilliornerlu meeqqat isaanit isigalugu qanoq ittuunersoq nalunaarusiami uani sammineqarpoq. Taamaaliornermi meeqqat aperineqarput ilaqutariinni aningaasarliortuni inuuneq meeqqanut qanoq sunniuteqartarsorineraat.

Ilaqutariinni aningaasarliortuni meeqqanik angajoqqaanillu apersuineq

Marloqiusatut aaqjissuussilluni meeqqat 24-t quliniit 16-inut ukiullit apersoneqarput (niviarsiaqqat 16-it nukappiaqqallu arfineq-pingasut) aammalu angajoqqaat 17-it taakkulu Nuummi kiisalu Kalaallit Nunaata avannaani illoqarfinni nunaqarfinnilu najugaqartuupput. Angajoqqaat meeqqallu apersoneqartut tamarmik Kalaallit Nunaanni inunngorsimapput. Apersuinerit nutserisulerluni ingerlanneqarput.

Aningaasarliorluni inuunermi angajoqqaat misigisaat iliuserisartagaallu

Pissutsit meeqqat peroriatornerminni atugaat paasisaqarfiginiarlugit angajoqqaat ilaqutariinni inuunermi atukkaminnik oqaluttuarnerisa eqikkarnerat tulliuttuni sammineqarpoq, tassaallutik aningaasatigut qanoq iliuseqartarnerat, aningaasarliornerminni misigisartagaat aningaasarliornertillu qanoq iliuseqarfigisarneraat, kiisalu ilaqutariit aningaasatigut inissisimanertik ulluinnarni qitornaminnut qanoq sunniuteqartarsorineraat.

Annerusumik minnerusumilluunniit angajoqqaat misigisimapput aningaasaqarnikkut ilungersorlutik tatismaneqarlutik, aningaasarliornertillu ulluinnarni killilersuisutut misigalugu. Killilersuinerit assigiinngitsutigut malunniuttarput assigiinngiaartumillu ilaqutariit inuunerannut sunniuteqarluni.

Uissuumminartumik angajoqqaarpasuit oqaatigaat aningaasarliornertik ima ingasatsigisoq, allaat ulluinnarni tunngaviumik pisariaqartitanik pisinissamut sunniuteqarluni, assersuutitalugu nerisassarsinissamut angerlarsimaffiullu kiassarnissaanut uuliasinissamut. Angajoqqaat ilaasa aningaasarliornertik ulluinnarni pisiassanik pisinissamut sunniuttartoq oqaatigaat, kisiannili aamma allanik pisiniarnissamut sunniuttarluni. Tassunga tunngatillugu amerlanerit oqaatigaat qitornamik atisassarsinissaat ajornakusoortittarlugu. Aningaasarliorneq ingammik malunniuttarpoq aningaasartuutissat annerusut ilimaginngisallu takkukkaangata, ilaqutariit aningaasaqarnerannut ilorrisimaarnissaannullu pisariaqarluinnartut.

Ilaqutariit misissuinermi peqataasut amerlanersaat amikkisaartuaannartutut misigipput, tassa qaammatip naanissaanut (imaluunniit ullut 14-it naanissaannut) aningaasat naammangisaannangajammata, ulluinnarnilu inuunerminni annerusumik minnerusumilluunniit pingaarnersiullutik pisiniartariaqartutut aningaasaqarniarnikkullu iliuuseqartariaqartutut misigisimapput. Angajoqqaat ilaasa iliuuserisagaraat tassaavoq *pinngitsuiniarneq*. Taamaaliornikkut angajoqqaat taamaallaat pisariaqavissut pisiarisarpaat ilaqutariillu atuinerannik annertusaariniartarlutik. Taava angajoqqaat meeqqallu ilaquttamik, ikinngutimillu inooqatigineranni pisunut peqataasannngillat aamma sunngiffimmi pisunut peqataasaratik, tamakku akissaqassutsiminnit akisunerugaangata. Angajoqqaat amerlanersaat pilersaaruteqarnissaminnut aningaasat pisariqartitatik piginngilaat, amerlasuutigullu *aaqqiigasuarallartariaqartarput*. Taamatut iliortarneq angajoqqaat aningaasaqarallartillutik atuisarnerannik kinguneqartarpoq. Aaqqiigasuarallarnerup kingunerigajuppaa sorpassuarnik akisunaarivallaartarneq. Angajoqqaat aamma iliuuseq *nalimmassaaniarluni pisiniartarnertut* taaneqarsinnaasoq atortarpaat. Taamatut iliuuseqartarnerup ilisarnaatigaa sapinngisamik qitornamik meeqqat allat atugarisaannik atugaqarnissaat anguniarlugu angajoqqaat aningaasanik meeqqaminnut atuisarnerat. Angajoqqaat ataasiakkat oqaluttuarput nerisassaqarnissartik qulakkeerniarlugu pisortanit ikiorsiissutit saniatigut allatut iliorlutik aaqqiiniartarlutik. Taamaalioraangamillu assersuutigalugu angerlarsimaffimmini iffioartarput imaluunniit sanaluttarlutik.

Angajoqqaat amerlarnarit oqaatigaat tatisimaneqartutut misigalutik, aningaasaatigullu inissisimanermik isumartik nuanninngitsumik sunnerneqartartoq. Taassuma qaavatigut angajoqqaat ilaat peqqissutsimikkut ajornartorsiorput, eqqarsartaatsikkut nanertisimanermik annilaarnermillu misigisaqartarlutik, imaluunniit timikkut nappaatinik ajutoornernillu eqqorneqartarlutik. Angajoqqaat misissuinermi peqataasut imigassamik aalakoornartulimmik atornerluineq ataatsimut ilisarnaatiginngilaat, taamaattorli angajoqqaat ilaasa ajornartorsiutigisimavaat, ajornartorsiuteqarfigaat imaluunniit atornerluisuullutik. Ilaqutariinni taakkunani inooqataanikkut annertuunik ajornartorsiorneq atuuppoq, aningaasaqarniarnikkut pissakilliornerinnarmik peqquteqanngitsunik.

Angajoqqaat ataasiakkaat tatisimaneqannginnerusutut misigipput inooqataanikkullu nukissaqartutut misigalutik, taamaalillutik ilaqutariit aningaasaqarniarnikkut inissisimanerat iliuuseqarfigisinnaanerullugu. Angajoqqaat aningaasarliornerminnit annerusumik minnerusumilluunniit tatisimaneqartutut misiginerusut ilaqutariit ajornartorsiutaannik kismaassisuunerannit aalajangerneqartarpoq. Angajoqqaat ilaqtanik ikinngutinillu ikiorneqartartut, aningaasallu atukkamik utertinnissaannut piumasaqarfigineqanngitsut

tatisimaneqannginnerusutut misigipput. Aamma tamanna atuuppoq angajoqqaanut siunissami qaninnermi allangortoqarnissaanik takusaqarsinnaasunut, assersuutigalugu nutaamik suliffittaarnissaq. Akerlianik angajoqqaat allanit ikiorneqarnissamik periarfissaqanngitsut imaluunniit ilaqtariit aningaasaqarnikkut atugaasa allangornissaanik takorluugaqarsinnaanngitsut oqarput puullaaqisutut misigisimallutik avatangiisiminnillu tatisimaneqartutut misigalutik aammalu imminnut piumaffiginertik tunngavigalugu tatisimaneqartutut misigalutik. Ilaqtariit illoqarfiit pingaarnersaanni, illoqarfimmi imaluunniit nunaqarfimmi najugaqartuunertik pissutigalugu ilaqtanait ikinngutinillu ikiorneqartarnerat assigiinngissuteqanngilaq.

Angajoqqaat amerlanersaasa oqaatigaat ilaqtariit aningaasatigut inissisimanerannit meeqqat sunnerneqartartut. Misigisarpaat meeqqat nerisassanik amigaateqarnertik maluginiartaraat, aammalu meeraqatimik periarfissaasa assinginik inuunermillu atugaasa assinginik amigaateqarnertik nuannaanngissutigisaraat usoruttarlutillu. Angajoqqaat ataasiakkaat isumaqarput aningaasanik amigaateqarnertik qitornamik malugisannikkaat. Tamatumunnga patsisaasinnaapput tamakku pillugit qitornatik oqaloqatigisannginnamikkit imaluunniit ilaqtaminnit aningaasatigut ikiorneqartaramik, taamaalillutik annerusumik minnerusumilluunniit qitornatik pissakillioarnissaannut illersorsinnaasaramikkitt. Angajoqqaat apersuinermi uani peqataasut amerlanersaasa ilaqutaat ikinngutaallu taakkunatulli aningaasarliorlutik inissisimapput, taamaattumillu aningaasanik atorniaraangamik utertitsinissaat kissaatigineqartarluni, taamaalillutik qitornamik pissakilliorlutik inuunissaannut illersussallugit periarfissaluttuupput.

Ilaqtariit aningaasarliornerannik meeqqat misigisaat qanorlu iliuuseqartarnerat

Sammissat makkuusut ataani eqikkarneqarnerat takuneqarsinnaavoq: Sunngiffik, atuarfik, qinngasaarisarneq, ikinngutit; kaasarfimmiussat sunngiffimmilu suliffeqartarneq: ilaqtariittut inuuneq, sulinngiffeqartarneq, inuuissiortarnerit: nerisassat, atisat ineqarnerlu. Aammattaaq ilaqtariit aningaasarliornerannik meeqqat ilisimasaqarnerat tamatumunngalu qanoq iliuuseqartarnerat eqikkarneqarpoq oqallisigineqarlunilu.

Sunngiffik

Sunngiffimmi sammissassanut aaqqissuussanut peqataanissamut meeqqat assigiinngitsunik periarfissaqarput, sammissassat tassaasut sapaatip akunneri tamaasa sammisartakkat. Ilaqtariit aningaasarliornerat pissutaalluni meeqqat amerlanersaat sunngiffimmi sammissassanut aaqqissuussanut peqataanissamut killilimmik periarfissaqarput. Ilaasortaanermut akiliummut akissaqanngillat, timersuutinut assigiinngitsunut atortussanut akissaqanngillat imaluunniit sunngiffimmi sammissassanut atatillugu angalanissamut akissaqarnatik. Sunngiffimmi

sammisassanut aqqissuussanut akilinnut peqataanissamut mattussaaneq, meeqqat inooqataanermi meeraqatitik assigalugit peqataasinnaannginnerannik nassataqartarpoq. Meeqqalli ataasiakkaat sunngiffimmi sammisassanut peqataanissaminnut periarfissaqarput, tassa pisortanit imaluunniit namminersortunit akiliunneqartarnermikkut.

Meeqqat ilaat oqarput sunngiffimmi sammisassanik soqutigisaqaratik imaluunniit sunngiffimmi sammisassat arlaannut peqataanissamik kissaateqarnerlutik eqqarsaatigisimanagu. Tamanna aamma atuuppoq meeqqanut sunngiffimmi sammisassanut siusinnerusukkut ilaquuttaminnit akissaqartinneqarsimagaluartunut, aamma atuaqatimik timersuutit ilaannut peqataasartunik nalunnginnittunut. Sunngiffimmi sammisassanut soqutiginninnatik meeqqat oqarnerat, ilaquuttamik aningaasaqarniarnikkut inissisimanerannut naleqqussaannermut malunniutaasinnaavoq, taamaalillutik sunngiffimmi sammisassanut imminnut mattutereerlutik inissillutik. Aamma sunngiffimmi sammisassanik neqerooruteqanngilluinnarnera pequtaasinnaavoq, assersuutigalugu nunaqarfimmi najugarisaanni. Taamaalillutik meeqqat nunaqarfimmiut tikkuarpaat sunngiffimmi sammisassanik periarfissaqarnatik.

Misissuinermi meeqqat peqataasut sunngiffimmi sammisassaminnik aamma amigaateqarput. Meeqqat arlallit qarasaasiaqarusukkaluarput, ilaquitariilli aningaasatigut piginnaasaat killeqarmata taamaa ittumik pisaarsinnaanngillat. Meeqqat aamma kissaateqarput silami sammisaqarnermi atortunik akisuunik meeqqat allat piigisaannik peqarnissamik, pingaartumik sikkilit, aammali sisoraatit snowboard-illu meeqqat kissaatiginerpaasaasa ilagaat. Meeqqat kissaatigisaat silaannarmit takkuttuunngillat. Meeqqat allat sunik peqarnerannik aallaaveqarnerat oqaasiisigut nalunangilaq. Pigisanik pissakilliorneq pissutaalluni meeqqat sammisarerusutaminnik sammisaqarsinnaasannngillat, taamatumalu nassatarisarpa piginnaanerminnik atuinissaminnut killilerneqartarnerat.

Meeqqat sunngiffimmini sammisartagaasa ilisarnaatigisarpaat akeqanngitsuunertik. Sammisassat taakku arlallit meeqqat misissuinermi peqataasut tamangajammik sammisarisarpaat. Meeqqat amerlanersaasa ataatsimoorutigaat sunngiffimmik ilarujussua ikinngutiminnik qatanngutiminnillu aneeqateqartarnertik. Pisuttuaqatigiittarput, pinnguarlutik isikkamik arsarlutik arsaatinillu allanik arsarlutik. Meeqqat aamma sunngiffimmik ilarujussua isersimasarput tv-kkut isiginnaarlutik imaluunniit dvd-eerlutik.

Atuarfik qinngasaarisarnerlu

Misissuinermi meeqqat peqataasut amerlanersaasa oqaatigaat atuaqatimik akornanniinnertik pitsaanerpaaffissaminiingitsoq imaluunniit avaangusullutik. Tamatumunnga patsisaavoq atuaqatimik inooqatiginerisa avataaniikkamik aammalu qinngasaarneqartutut misigisaramik. Misissuinermi taamaallaat meeqqat pingasut qinngasaartinneq misigisimangilaat. Meeqqat sinneri marlungorlutik avissivimapput.

Arlaat qaqutigut qinngasaartittarput, namminnerlu oqarnerat malillugu qinngasaartittarneq ingasangilaq. Qinngasaarisarnerq taama ittoq sakkukitsumik qinngasaarisarnertut taaneqarsinnaavoq, meeqqalli arlaat ingasattumik qinngasaarneqartarput. Meeqqat taakku sapaatip akunneri tamaasa qinngasaartittarput, nuannaarunnaarlutik ilaminnillu avissaarlutik. Qinngasaarineq meeqqat taakku misigisartagaat sakkortuneruvoq. Oqaasiinnaangitsunik aammali timikkut.

Meeqqat taakku sakkortuumik qinngasaartittartut ataatsimoorutigaa, atuaqatiminnut attaveqarnermikkut pitsaasumik isiginninnginneq. Atuaqatiminnik ikinnguteqanngillat atuaqatimillu ataatsimooqatiginiarnerat ajornakusoortillugu. Meeqqat qinngasaartittartut nuanninngitsumik atugaqarnerat atuarniarnikkut ajornartorsiutinik ilaartorneqartarput.

Meeqqat misissuinermi peqataasut amerlanersaat isumaqanngillat atuaqatigiit akornanni qinngasaarisarnerq meeqqat ilaasa ilaminnit aningaasaatikinnerunerannik peqquteqartoq. Taakku oqaluttuarput qinngasaarigaangamik imaluunniit qinngasaartikkaangamik pinniinneraasarlutik imaluunniit pinniinnerartittarlutik, oqaatsillu allat nuanninngitsut atorneqartartut. Meeqqalli ikitsuinnaat misigisarpaat pigisanik pissarsisinnaanikkut naligiinnginneq pissutaalluni qinngasaartittarlutik. Assersuutigalugu niviarsiaaraq oqaluttuarpoq atuaqatimi akornanni qinngasaarisooqartartoq oqarasuaammik angallattakkamik peqannginneq pissutaalluni. Atuaqatigiit akornanni qinngasaaruttarneq, meeqqat oqaluttuaat malillugit ataasiinnaanngitsumik peqquteqarpassippoq, aningaasaqarniarnikkut naligiinnginnermik aammali inooqataanermut tunngassuteqartunik peqquteqarsinnaalluni.

Naak meeqqat atuarfimmi pitsaanerpaamik misigisaqanngikkaluarlutik imaluunniit inooqataanikkut ilorrisimaanngikkaluarlutik, arlallit atuarnarup pingaassusia eqqumaffigaat, meeqqallu arlallit oqaatigaat ilinniagaqarnissartik pilersaarutigalugu. Meeqqat ataasiakkaat tamatumunnga eqqumaffigininnerannut peqqutaavoq angajoqqaat immersortarmatik ilikkagaqarneq atuarfimmillu paarsineq pingaaruteqartuusoq, taamaaliormikkut meeqqat imminerminnit allaanerusunik

periarfissaqalissammata, aammalu ilinniarsimangitsutut suliffittaarnissamik periarfissalullutik inuuleqqunagit, tassami taama inuuneq aalajangersimasumik isertitaqarluni inuuffiunngimmat. Meeqqat ilaasa siunissami sussanerlutik eqqarsaatiginngilaat. Ilinniagaqarnissaq suliffittaarnissarlu meeqqat minnerusut siunissami ungassissutut isigaat, aammali meeqqat annerit ikikkaluartut inuunerminni sulerissanerlutik eqqarsaatigisimanginnerarpaat. Inuusuttut taakku sorusussuseqarpasinngillat siunissamillu upperinnippasigatik.

Ikinngutit

Meeqqat oqaasii malillugit taakku ikinnguteqarput sunngiffimmi ilagisartakkaminnik. Ikinngutit amerlanertigut atuaqatit akornanneersuusangillat, atuarfimmeersuusarlutilli imaluunniit najugarisap eqqaaneersuusarlutik. Meeqqat oqasiisigut paasinarpoq ilaqutariinnit aningaasatigut assinganik inissisimasunit atugaqatiminneersunik ikinngutitaartatut. Meeqqat ikinngutissaminnik qinersigaangamik immisulli aningaasatigut atugalinnik qinersisarnersut ersinngilaq, takuneqarsinnaavormi aningaasatigut naligiinngitsunik atugaqarneq kikkut ikinngutigerusunnerannut meeqqat eqqarsaatigisanngikkaat.

Meeqqat amerlanerit ikinngutigiittarnerisa ilisarnaatigaat qarsupittumik aalajaatsuunngitsumillu ikinngutigiittarnertik. Tamanna erserpoq meeqqat ikinngutitit oqaluttuarigaangamikkat qanittukkut ikinngutitaarisimasatik, ikinngutit annaalikkatik imaluunniit ikinngutigiunnaakkatik oqaluttuarisarmatigut. Meeqqat ataasiakkaat ilaminnit allaanerupput, tassa meeraanerminniilli ikinngutigilersimasaminnik ikinnguteqaramik.

Misissuinermi meeqqat peqataasut arlallit ikinngutiminnik pulaarteqartanngillat. Aperineqaraangamik angerlarsimaffimmini pulaarteqartarusunnersut meeqqat ataasiakkaat ersarilluinnartumik akisarput "naamik", oqaatigisarlugulu tamanna annertunerusumik nassuiarusunnagu. Meeqqat taakku pulaarteqarusunnginnertik namminneq qinigarisarpaat. Meeqqalli amerlanersaasa namminneq qinigarisanngilaat. Taakkumi ikinngutiminnik pulaarteqarusuttaraluarput, paasisinnaanagulu sooq tamanna pisannginnersoq.

Misissuinerup uuma tikkuarpaa, meeraqatigiit peqatigiinnissamut periarfissaat sinaakkutillu ikinngutiminni pulaarnerusarnerannut imaluunniit ikinngutiminnik pulaarteqartarnerannut pingaaruteqartuusut. Meeqqat ilaat ikinngutiminniinnerusarput, sammisaqarnissamut periarfissaqarnerugamik, assersuutigalugu qarasaasiakku pinnguarnermik. Meeqqat peqatigiinnissaannut sinaakkutissat eqqarsaatigigaanni, meeqqat misissuinermi peqataasut tamangajammik qatanngutiminnik ineqateqarput imaluunniit ilaat angajoqqaaminnik

ineqateqarlutik, amerlanerillu namminneq ineeraqararusukkaluarput, ilaatigut ikinngutiminnik pulaarteqartarniassagamik. Ikinngutiminnik pulaarteqartannginnermikkut meeqqat taamaalillutik avataanit isigalugu naliginnaasumik inuunermi atugaqartutut isigineqarnertik attassinnaavaat.

Meeqqat minnerit amerlanersaasa akiuminaatsippaat ikinngutiminni suna nuannarinerlugu, immaqa tamanna eqqarsaatigisannginnamikku, taamaattussaannartullu isigalugu. Nukappiaqqat annerit ikinngutimik ilagalugit nuannernerat pingaartippaat, niviarsiaqqallu annerit ikinngutimik tatiginarnerat ajornartorsiutitillu pillugit oqaloqatigineqarsinnaanerit pingaartillugu. Pingaartumik meeqqat annerit ajornartorsiuteqarnerarput, taakkuunerullutillu ajornartorsiutitik pillugit ikinngutiminnik oqaloqateqartartut. Misissuinermi uani meeqqat annersaat marlussuit ilaminnit allaanerussuteqarput, tassa ajornartorsiutitik pillugit oqaloqatissaqannginnamik.

Kaasarfimmussat sunngiffimmilu suliffeqartarnek

Meeqqat ilaqutariinnit aningaasarliortuninngaanneersut ataatsimoorullugu oqaluttuaraat ukioqatiminnit kaasarfimmussarsisannginnerullutik, piffissallu ilaani kaasarfimmussarsisanngivillutik.

Meeqqat kaasarfimmussarsisarnerat taamaappallu qassinik kaasarfimmussarsarnerat angajoqqaat aningaasaqarnikkut inissisimanerannit aalajangerneqartarpoq. Meeqqat, angajoqaamisulli, oqaluttuarput angajoqqaat aningaasaateqaraangata kaasarfimmussarsisarlutik, ullormut 20 kr.-niit 50 kr.-nut amerlassusilinnik. Meeqqat ataasiakkaat aalajangersimasunik kaasarfimmussarsisarput, angajoqqaaminnilli najuqatigisaminniunngitsaq. Meeqqat aalajangersimasumik piffissani aalajangersimasuni pisartakkaminnik kaasarfimmussarsisartut taakku aanakkuminnit/aatakkuminnit pisarpaat, imaluunniit angajoqqaaminnit najugaqatiginngisaminnit pisarlugit.

Meeqqat tamarmik kaasarfimmussarsiatik mamakujunnet, chips-inut, kaaginut imeruusaatinullu atortarpaat. Aamma meeqqat amerlalaartut oqaluttuarput atuarnarup nalaani kaasarfimmuutik ullo'qeqqasiutissaminnik pisiniutigisarlugit. Meeqqat nalunngilaat ilaminnit allaanerusutut nalilerneqassallutik "niuerniartanngikkunik", mamakujunnik, imeruusaatinik assigisaannillu pisiniarsinnaaneq ilaqutariit aningaasakitsuunerannut imaluunniit aningaasaateqarluartuunerannut ilisarnaatitut atorineqartarmat.

Kaasarfimmussarsisarnikkut inooqataanermi peqataanissamut meeqqat periarfissinneqartarput, taava atuarnarup nalaani atuareernerullu kingorna "niuertarfimmuut" mamakujunnik, imeruusaatinik assigisaannillu pisiniarsinnaalertarlutik. Tamatuma saniatigut ersittumik takutissinnaalersarpaat

meeqqat allat inuunerannit allaanerunngitsumik inuuneqarlutik. Meeqqat kaasarfimmiussarsisangitsut paarlattuanik taamatut periarfissinneqangillat. Tamatumunnga patsisaavoq "niuertarfiliartarnek" inooqataanermi qitiusutut meeqqanit isigineqarmat, meeqqat illoqarfiit pingaarnersaanneersuut, illoqarfinneersuut aamma nunaqarfinneersut ataatsimoornermut peqataanerminnut misigisimanerannut pingaaruteqartuulluni.

Pingaartumik meeqqat annerit misissuinermit peqataasut sunngiffimmini suliffeqarsimapput imaluunniit suliffeqarlutik. Meeqqat annerulaartut arlallit aamma suliffeqarusukkaluarput. Meeqqat imminnuunnaq eqqarsaatiginatik sunngiffimmi suliffeqarusuttarput. Meeqqat amerlanerit suliffeqarusunnerminnut ilaqutariit aningaasaqarniarnikkut ikiorusunnerannik patsiseqartarput. Meeqqat ilaqutariit inissisimanerat pillugu isumakulunnertik takutippaat, sapinngisartillu tamaat ikiuunniartarlutik. Ilaqutariit ulluinnarni pisariaqartitaminnik, soorlu nerisassanik, pisinissamut akissaqarnissaannut ikiuukkusunneq uani erserpoq. Aamma namminneq aningaasarsiorunik, meeqqat allat pisiarisinnaasaasa assinginik aamma pisinnaangorsinnaagamik. Meeqqat annerit suliffeqarnermikkut namminneq, ilaatigullu qatanngutimik angajoqqaamillu ulluinnarni pisariaqartitaminnik, soorlu nerisassanik, pissakilliornissaannut illersorsinnaavaat.

Misissuinerup uuma takutippaa kaasarfimmiussat meeqqallu suliffeqartarnerat meeqqanik namminneq aningaasatigut iliuuseqarsinnaalersitsisartut. Misissuinerit allat takutippaat meeqqat imminnut isigeriaasiannut ajunngitsumik isumaqartartoq (Harju 2005). Meeqqat aningaasatigut iliuuseqarnissamut periarfissakitsut, paarlattuanik imminnut ajunngitsumik isigeriaaseqarnerat attackuminaattarpoq. Kaasarfimmiussat akissarsiallu kissaatiminnik pisissutigisarpaat, ilaqutariit aningaasatigut ikiornerannut atortarlugit aamma ikinngutitillu nikinnissaminnut atortarlugit. Taamaattumik aningaasatigut nammineq iliuuseqarsinnaaneq meeqqat inooqataanermi peqataanerisa attannissaannut pingaaruteqarpoq. Sunngiffimmili suliffeqartarnek paarlattuanik sunniuteqarsinnaasarpoq, meeqqat ikinngutitik piffisaqarfiginnginnerusarpaat, aamma atuarnerrannut sunniuteqarsinnaavoq, assersuutigalugu ilinniagassanut piffissakinneruneq qasunerlu. Naggataatigut meeqqap atuarfimmit anineranik kinguneqarsinnaasarpoq. Assersuutigalugu nukappiaraq oqaluttuarpoq atuarfimmit anisimalluni suliffittaarniassagami, taamaalillunilu angajoqqaani aningaasatigut ikiorniassagamigit.

Ilaqutariittut inuuneq, sulinnigiffeqartarnek inuuissortarnerillu

Meeqqat ilaasa misissuinermit peqataasut ilaqqatitillu sulerisarnerminnik apeqqut akiuminaatsippaat. TV-kkut isiginnaarnerup imaluunniit dvd-rnerup saniatigut - tassami meeqqat amerlanersaasa taamaalioartarnerit oqaluttuaraat - ilaqqatitillu sulerisarnersut aperineqaraangamik

tuitik kiviinnangikkaangamikkit nalunerartarpaat. Tamanna ilaqtariit aalajangersimasunik sammisaqaqatigiittannginnerannut ersiutaasinnaavoq. Meeqqalli allat ilaquttatillu sulerisarnerlutik oqaluttuarissallugu ajornartinnginneruaat. Meeqqat taakku oqaluttuarput qaqqamut pisuttuaqatigiittarlutik, immakkut angalaaqatigiittarlutik imaluunniit isiginnaariaqatigiittarlutik, imaluunniit illumi suliassat suliarineranni ikioqatigiittarlutik.

Ilaquttatillu sammisaristakkamik saniatigut allanik sammisaqarusuttaraluarnersut meeqqat aperineqaramik amerlanersaat akerusunngikkunik akisinnaanngilaat. Tamanna angajoqqaanut ilumoortuunermik, kissaatinillu ilaqtariit aningaasatigut atugassaannut aammalu inigisami killissarititaasunut naleqqussaanerannut ersiutaasinnaavoq. Angajoqqaat ilaasa toqqaannartumik oqaatigigaat, ilaqtariit sammisaqaqatigiinnissaannut aningaasaqarniarnertik killilersuisuusooq, meeqqat angajoqqaamisulli oqaasertalinngilaat killilersorneqartutut misigisimanertik. Meeqqat ikitsunnguit kissaatigisaminnik oqaasertaliisut, tassa ilaquttatik peqatigalugit sorusuttaraluarnarlutik oqarput, ilaquttatik angalaaqatigerusuttaraluarlugit, ass. umiatsiamik imaluunniit nalukkiaqatigerusuttaraluarlugit.

Ilaqtariit meeqqat inuuneranni qitiutinneqarnerat nalornisissaanngilaq. Meeqqat amerlanersaasa oqaatigaat ilaquttatillu ataatsimooartarnitik nuannaralugit aammalu suli annertunerusumik ataatsimooqatiginissaannik kissaateqarlutik. Meeqqat oqaatigaat piffissat imaluunniit pisut ilaqtariit ajunngitsumik ataatsimoorfii nuannarinerpaallugit. Meeqqat namminneq aammalu meeqqat ataatsimut isigalugit ilaquttat ilagisuaannarnissaat, ammasuunissaat oqaloqatigiissinnaanissaallu pingaaruteqartuusooq meeqqat misissuinermit peqataasut arlallit oqaatigaat.

Meeqqat annerumaat oqaatigaat ilaquttaminnik ataatsimooqateqartarnitik akuttunerusut, sunngiffimminni ikinngutimik ilaginissaat salliuttaramikku, meeqqallu ataasiakkaat oqaatigaat angerlarsimarusuttarnatik ilaqtariit akornanni nuanniitsumik silaannaqarnera pissutigalugu. Meeqqat ilaat misissuinermit peqataasut aningaasatigut killilersuinermit sunnigaanerup saniatigut aamma angajoqqaat inuttut ajornartorsiuteqarnerannit sunnerneqarput, tassa qitornatik arlaanik sammisaqaqatigissallugit inooqataanikkut nukissaaleqinermik peqquteqartumik.

Meeqqat ikitsuinnaat sulinngiffeqarnermi angajoqqatik aallaqatigisimavaat. Meeqqat ilaquttatik ilagalugit sulinngiffimmi aallaqqasimasut ataasiaannarlutik taamaaliorsimapput, angalanerallu sulisitsisumit akilerneqarsimavoq imaluunniit kommunimit tapiiffiqarsimalluni. Meeqqat misissuinermit peqataasut amerlanersaat sulinngiffeqarnerup nalaani imaluunniit naliginngisaani

najugartik qimaqqasimasimangilaat. Meeqqat taakku ilaasa pisarnermisut sammisartakkatik aamma sulinggiffeqarnerup nalaani sammisartakkatik sammiinnartarpaat, naak meeqqat allat ilaqtatik ilagalugit amerlanerulaartunik misigisaqartartut, assersuutigalugu nunaqarfimmut allamut immakkut angallamik ilaqtanut tikeraartarput. Meeqqat ikitsut angajoqqaatik peqatiginagit sulinggiffeqarnerup nalaani angalanissamut periarfissaqarsimapput, ass. aanaakkutik/aataakkutik ilagalugit imaluunniit meeqqanut aallaartunut akeqanngitsumik peqataallutik. Meeraq ataaseq ilaqtani aningaasarsiuunniarlugit sulinggiffeqarnerup nalaani sulisarpoq.

Meeqqat sulinggiffeqarnermi angalasimasut imaluunniit atuaqatiminnik angalasimasunik nalunngisallit taakkuunerupput meeqqanut allanut naleqqiullutik angalanissamik ilaqtatillu ilagalugit allanik takusaqarnissamik kissaateqarnerminnik oqaatiginnittut. Meeqqat najukkamik avataaniingisaannarsimasut aallartarsimasunut naleqqiullutik aallarnissamut neriuuteqartiginngillat kissaateqartiginatillu. Taamaalillutik meeqqat neriuutitik ilaqtariit aningaasaqarnikkut inissisimanerannut, angalanermut misilittakkatik aammalu atuaqatimik ilaqtaminni ileqquinut naleqqussartarpasippaat.

Taamaallaat meeraq ataaseq oqaluttuarpoq ilaqtariit inuuissiorini nalliuttorsiuutigisangikkaat. Meeqqat amerlanersaasa inuuissiornermik nalliuttorsiuutisarpaat, ilaqtatik ikinngutitillu kaffisoriartoqqusarlugit. Meeqqat ilaannaasaluunniit inuuissiornerminni atuaqatitik tamakkerlugit qaaqqusimangilaat, oqaluttuarlutillu atuaqatitik allat taamaaliortartut. Meeqqat ilaasa inuuissiornerminni atuaqatiminnik qaaqqusinissaq kissaatiginerarpaat, allalli atuaqatiminnik pulaarteqarnissartik kissaatiginagu oqarlutik.

Meeqqat akisugineqarsinnaasunik angajoqqaaminnit kissaateqartarput, ass. oqarasuaatit angallattakkat, mp3-t, play station-imik pinguaatit il.il., akikinnerusunilli ulluinnarnilu pisariaqartitanik, pingaartumik atisanik tunisinnerusarlutik. Meeqqat ilaasa ilisimaaraat piumasatik pisinnaasarnagit angajoqqaatik akissaqanngimmata, meeqqalli allat tamanna eqqarsaatigisimanagu oqartarput imaluunniit tamanna oqaluusererusunnagu.

Nerisassat, atisat inigisarlu

Meeqqat arlallit malugisarpaat ilaannikkut ilaqtariit nerisassanik amigaateqartartut. Taamatut oqarnerat angajoqqaat oqaasiinut assinguvoq, tassami angajoqqaat oqaluttuarput qaammat naajartuleraangat (imaluunniit ullut 14-it naajartuleraangata) nerisassanut akissaqarniarneq ajornakusoortittarlugu. Meeqqat allat oqaatigaat angerlarsimaffimminni atuarfimmiluunniit naammassillutik nerijuaannartaratik. Nerisassanik amigaateqarneq pisuni assigiinngitsuni meeqqat

malugisarpaat, ass. unnukkut nerisassat amigaraangata imaluunniit atuarfimmu
taquassaqaangikkaangamik. Tamatumunnga meeqqat iliuuseqartarneri assigiinngillat.
Naammattunik nerisassaqaqtannginneq meeqqat ilaasa isumaat malillugu tassaavoq atugassaq
qanoq iliuuseqarfigineqarsinnaanngitsutut isigisaat. Meeqqat ilaat iliuuseqarniarsarisarput, ass.
ikinngutini ilaqtanilu neriniartarlutik, imaluunniit ilaqtariit aningaasaqarniarnikkut ikiorniarlugit
atuareernerup kingorna suliffeqartarlutik, taamaalillutik ulluinnarni pisariaqartitanik, soorlu
nerisassanik, pisinissamut ikiuutaaniarlutik.

Meeqqat atisarsinissamut assigiinngitsunik periarfissaqarput. Minnerit naammattunik
atisassaqaqarajupput, tassami qatanngutimik annerit atisaat kingornuttaramikkut imaluunniit
atoriikkanik atisaarniartarfimmit atisarsianik atornissartik ajorinnginngamikku. Aammattaaq
meeqqat annerit oqaatigaat atisassanik amigaateqartarnatik, tassami sunngiffimmi
suliffeqarnermikkut atisassarsinissamut akissaqaqtaramik. Meeqqalli atisassanik
amigaateqarnerartut tasaanerupput qeqqani inissisimasut, atisanik kingornussinissamut
"angivallaartut" namminnerlu aningaasarsiornissamut ukiukippallaarlutik. Meeqqat atisanik
amigaateqarnerartut amerlanersaat atisamik taarsernissaannut atisanik amigaateqarnek pineruaat.
Atisat ilaqtariinni aningaasaatikitsuni imaluunniit aningaasaaterpassualinni inuunermt
ilisarnaatitut meeqqat atortaraat takuneqarsinnaavoq. Taamaalillutik meeqqat ilaat oqaluttuarput,
meeqqat nutaanik atisartaakulasut tassaasut aningaasaaterpassualinnik angajoqqaallit.
Taamaattumik tupinnanngilaq meeqqat misissuinermt peqataasut angajoqqaatik
uteriiserfiginiaraangamikkit atisanik pisiuallutik uteriisertarnerat.

Meeqqat misissuinermt peqataasut ineqarnikkut atukkaminnik naammaginngitsut inigisap
mikivallaarnera naammaginagu oqaatigaat, tassami inigisartik ilaqtariinnut tamarmiusunut
najussallugu mikivallaarmat. Meeqqat misissuinermt peqataasut amerlanersaat qatanngutiminnik
ineqateqarput, ilaasalu angajoqqaatik ineqatigalugit. Inissakilliorneq kisiat meeqqat
naammagittaalliutiginngilaat aammali inigisap qanoq issusia naammaagittaalliutigalugu.
Naammattumik inigisakkut atugaqaqannginneq meeqqat nunaqarfimmiut misissuinermt uani
peqataasut amerlanersaasa naammaginartingilaat, aammali meeqqat illoqarfimmiut arlallit
meerarlu ataaseq illoqarfiit pingaarnersaannersoq taama misigipput. Illut ussiitsut, suertut,
aasakkut isugutasut ukiukkullu illup iluata sermertarnera oqaluttuaraat. Meeqqanut misissuinermt
peqataasut ilaannut ajornartorsiut unaannannaasangilaq inigisap naammaginnginnera,
kisiannili ilaat inissaqaqanngivittarlutik.

Ilaqtariit aningaasarliornerannik meeqqat ilisimaarinninerat qanorlu iliuuseqartarnerat

Meeqqat annerusumik minnerusumilluunniit ilaqtariit aningaasarliornerat ilisimaaraat. Tamanna arlalitsigut takutinneqarpoq. Meeqqat ilaasa oqaatigaat ilaqtariit ilaannikkut nerisassaqaqtannginnerat isumakuluutigisarlugu, sapinngisartillu tamaat ikiuunniartarlutik, ass. sunngiffimmi suliffeqarnikkut. Meeqqat allat neriuutitik ilaqtariit aningaasarliornerannut naleqqussartarpaat, taamaalillutik oqartarput sunngiffimmi sammisassanut peqataasarnissartik kissaatiginagu imaluunniit sulinngiffeqarnerup nalaani ilaquuttamik aallaqatiginissaat kissaatiginagu.

Meeqqat ilisimaarinninnerat nalinnaasumik ukioqqortusiartornerat ilutigalugu annertusiartortarpoq, taamaalillutik meeqqat annerit minnerut naleqqiullutik ilaqtariit aningaasarliornerat ilisimaarinerorpasippaat. Meeqqat annerit oqaluttuarput kissaatiminnik angajoqqaaminnut qinussaarsimallutik imminnullu isumagiumallutik oqaatigalugu. Meeqqat minnerit tamanna soqutigiginagu oqaluttuannikkunik, allat piumasatik piumallugit angajoqqaatik uteriiserfigisarnerarpaat. Soqutiginninnginnermik oqarneq pissakilliornermik misigisaqarnissamut imminut illersorniarluni periusaasinnaavoq. Angajoqqaat misigisarpaat meeqqamik – pingaartumik annerit – meeqqat allat pisartagaasa assinginik pisinnaannginnertik paasisaraat akuersaartarlugulu. Tamanna meeqqani ima saqqummertarpoq ilaqtariit aningaasarliornerannut pisariaqartitatik kissaatitillu naleqqussartaraat. Pissakilliorluni inuuneq inuunerminnut ilaatilertarpaat, nunanilu tamalaani ilisimatusarnerit takutippaat, pissakilliorluni inuunerup meeqqat neriuutaat inuunermilu angusaqarusunnerat millisartaraat (Shopshire & Middleton 1999).

Meeqqat aningaasanut isiginninnerat inuiaqatigiinnit avatangiisaannit ilusilersorneqartarpoq, tassungalu atatillugu pigisatigut inooqataanikkullu meeraqatit atuinerat uuttortaataasarluni. Meeqqat meeqqanut allanut naleqqiullutik inissisimanertik uuttortartarpaat oqimaalutartarlugulu. Oqaluttuarput qanoq ilillutik meeqqat allat imminnit aningaasaqarnerusartut takusinnaallugu, ass. ilaqaat biileqarmata, imaluunniit ullut tamaasa niuerniarnissamut akissaqarmata il.il. Aappaatigut meeqqat kissaatitik annikillisararpaat meeraqatimillu piisa imaluunniit iliuusaasa assinginik peqarnissartik imaluunniit iliuuseqarnissartik annikillisararpaat. Aappaatigulli taamatut tatisimaneqarneq, meeraqatit akornanni ileqqusut aallaavigalugit pilersarpoq, meeqqat takku meeraqatimik pisinnaasaasa assinginik kissaateqarnerannik kinguneqartumik.

Aningaasakilliornermut meeqqat iliuuserisartagaat assigiingillat. Meeqqat ilaat iliuuseqarniartarput ilaalli naammagittarlutik uninngaannartarlutik. Iliuuseqarniartarnerit makkuusinnaapput, sunngiffimmi suliffeqarneq, aningaasanik katersineq imaluunniit sunngiffimmi meeqqanut sammisassanut akeqanngitsunut peqataaneq. Meeqqat misissuinermi peqataasut namminneq

iliuseqarniartartut, ajornartorsiutinik aaqqiiniartartutut taaneqarsinnaapput. Paarlattuanilli meeqqat iliuseqarniaratik ilatsiinnartut pissutsinut nigorterisutut taaneqarsinnaapput. Annerusumik minnerusumilluunniit ilisimaaralugu imminnut uppernarsarniarsaripput pisariaqartitsinatilluunniit, kissaateqaratik imaluunniit isumalluaateqarnatik. Iliuseqarnani pissutsinut ilatsiinnartuuneq assersuutigalugu ima saqqummersinnaavoq, meeqqat sunilluunniit angajoqqaatik aperisanngilaat, pigisanut, misigisassaanut imaluunniit kaasarfimmiussaanut tunngasuuppata, imaluunniit sunngiffimmi sammisassanut peqataanissartik eqqarsaatigisimanagu oqarnermikkut immaluunniit ikinngutiminnik pulaarteqartannginnermikkut. Imminnut nakkutigeqqissaarneq ilikkarsimavaat aammalu pigisat misigisassallu pinngitsoorsinnaanissaat ilikkarsimallugu, tamannalu misissuinerit allat naapertorlugit sorusussuseqannginnermik inunnullu allanut mattunermik kinguneqarsinnaavoq (tak. Harju 2005). Uniinnarluni pisunut ilatsiinnarneq eqqarsartaatsikkut assigiinngitsunik ajornartorsiuteqalernermik kinguneqarsinnaavoq pissutsinut iliuseqarniarnermut sanilliullugu.

Ilaqutariit aningaasatigut inissisimanerannik meeqqat ilisimaarinninnerat misigissutsikkut attuisinnaasunut sunniuteqarsinnaapput, soorlu angerlarsimaffimmi misigissutsikkut sunniuteqarsinnaalluni. Meeqqat ilaasa oqaatigaat aningaasanik amigaateqarnertik angajoqqaat isumaannut ajortumik sunniuteqartartoq. Akerlianilli meeqqat allat maluginiarsimavaat angajoqqaat naak aningaasatigut killilersorneqaraluarlutik inooqataanermut peqataanissamut nukissaqartut. Meeqqat ataasiakkaat oqaatigaat aningaasakilliorneq atoruminarnerusartoq ilaqutariit imminnut nuannersumik ataqatigiikkaangata, pingaarnerpaaajusorlu angajoqqaanit asaneqartutut misigisimaneq.

9.-10. klassemi atuartut allaaserinninnerat

9.-10. klassemi atuartut 71-it illoqarfiit pingaarnersaanneersut kiisalu Kalaallit Nunaata avannaani illoqarfinneersut nunaqarfinneersullu allaaserinninnermi peqataapput, taakkulu qinnuigineqarput meeqqat inuusuttullu inuunerat ajunngitsuussappat suna pingaarnersoq aamma ilaqutariit aningaasakinnerat meeqqanut inuusuttunullu qanoq sunniuttarnersoq akeqqullugit. Ilaqutariinni aningaasakippallaartuni inuunerup meeqqanut inuusuttunullu sunniutaanut atuartut akissutaasa takutippaat ajornartorsiummut tassunga ilisimaarinnittorujussuusut. Taamaattoqarneranut peqqutaavoq meeqqat ilaasa ilaqutariinni aningaasakillioortuni meeraanerat.

Ilaqutariit aningaasarliortut nerisassanik amigaateqartarnerat atuartut allaaseraat, aammalu nerisakittarneq atuarfimmi malinnaaniarnermut akornutaasinnaasartoq. Allapput meeqqat pisoqqanik atisaqartartut nutaanik atisassarsinissaannut angajoqqaat akissaqanngimmata,

taamaattumillu atuarfimmi qinngasaarneqartarlutik. Meeqqat kanngusuttutut misigisarnertik pissutigalugu meeqqanit allanit imminnut mattuttarnerat, aammalu ilaqutariit inissisimanerat pissutigalugu meeqqat ajoquteqartutut misigisarnerat qanorlu iliorsinnaanngitsutut misigisarnerat oqaluttuaraat. Meeqqat killilimmik periarfissaqarnerat nassuiarpaat, kiisalu tamanna inersimasunngornissaminnut qanoq kinguneqarsinnaasoq nassuiarlugu. Taamaalilluni ilaqutariinni aningaasaatikippallaartuni inuunerup qanoq ittuuneranik atuartut isiginninnerat, meeqqat ilaqutariinni aningaasaatikitsuni inuusut namminneq misigisaminnik oqaluttuaannut assingusorujussuupput, tamakkulu saqqummerput ilaqutariinni aningaarsarliortuni meeqqanik apersuinerni taamatuttaaq meeqqat namminneq misigisimasaminnik allaaserinninnerini.

Meeqqat inuusuttullu inuunerat ajunngitsuussappat suup pingaarnernanik apeqqummut, atuartut akissutaat sammisanik assigiinngitsunik imaqarput. Atuartut qitiutippaat angajoqqaat asanninnerat, isumassuinerat perorsaanerallu, ikinngutigilluakkat aammalu ajornartorsiutit pillugit oqaloqatissaqarnissaq, sunngiffimmi sammisassanut peqataasinnaaneq atuarluarnerlu. Atuartulli akissutiminni aamma sammivaat pitsaasunik peqqinnartunillu nerisassaqaarneq aammalu ulluinnarni peqqinnartumik inuuneq.

Atuartut ataasiakkaat qinnuigineqanngikkaluarlutik meeqqat pissakilliulinnginnissaat anguniarlugu qanoq pinaveersaartitsitsoqarsinnaanernanik qanorlu pinngitsoortitsiniarsinnaanernik inassuteqarput. Atuartut inassuteqaataat Kalaallit Nunaanni namminersortunut taamatuttaaq pisortanut saaffiginninnertut atuarneqarsinnaapput. Taakku imaraat ilinniakkamik ingerlatsisut amerlanerunissaat, akissarsiat qaffasinnerunissaat, ulluinnarni pisiassat akikinnerunissaat, aammalu pisortat tunniuttagaasaa toqqaannartumik meeqqanut sammitinnissaat.

Meeqqat aqqanilinniit aqqaneq-marlunnik ukiullit titartagaat

Meeqqat 36-t aqqanilinniit aqqaneq-marlunnut ukiulit illoqarfiit pingaarnersaanneersut, Kalaallit Nunaatalu avannaani illoqarfinneersut nunaqarfinneersullu titartaapput, tassanilu takutillugu ilaqutariinni allanut naleqqiulluni aningaasartuuni imaluunniit aningaasakitsuni meeraneq qanoq ittutut isumaqarfignerlugu (nalunaarusiami titartakkat takukkit).

Titartakkani takutinneqarpoq ilaqutariit inuunermi atugaannut aningaasat sunniuteqartuunerat meeqqat nalunngilluinnaraat. Aningaasat killilersuinngikkunik periarfissiisuupput. Meeqqat titartaanermi najukkaminni piviusut aallaavigaat, meeqqallu ilaasa namminneq inuunertik aallaavigalugu titarpaapput. Ilaqutariit allanut naleqqiullutik aningaasaateqarluartut aningaasaatikitsullu inuuniarnikkut atugaasa malunnaatilimmik assigiinnginnerat titartakkaminni

saqqummersippaat. Aammali ilaqutariit isummakku qanoq innerat aningaasaateqarnerannit imaluunniit aningaasakinnerannit sunnertittartoq takutippaat. Ilaqutariit aningaasaateqarluartut nuannaartut saqqummersinneqarput, ilaqutariillu aningaasaatikitsut nikallungasutut, soorlu nerisassanik atisassanillu amigaatilittut saqqummersinneqarlutik.

Paasiniaaqgissaarnerup takutippaa meeqqat illoqarfiit pingaarnersaanersut, illoqarfinneersut nunaqarfinneersullu titartagaat ersarissunik assigiinngissuteqartut. Assigiinngissutsit taakku ilumut meeqqat inuuniarnikkut atugaasa assigiinnginnerannik isumaqartinneqarsinnaapput. Assigiinngissutit pingaarnersaat tassaavoq meeqqat nunaqarfimmiut illoqarfiit pingaarnersaanni meeqqanut naleqqiullutik ilaqutariinni allanut naleqqiullutik aningaasaateqarluartuni imaluunniit aningaasaatikitsuni inuunermut tunngaviumik pisaraqartitat, soorlu nerisassat sammineqarnerat, uffali illoqarfiit pingaarnersaanni meeqqat pigisanik peqarnej uuttortaaitut atornerugaat, tassa aningaasat ilaqutariit annerusumik initarpassualimmik illusinissamut imaluunniit biilisinissamut akissaqarnerannut pingaaruteqartinneqarnerullutik.

Misissuinerup allanut ataqatigiissinnera

Kalaallit misissugaasa allat tikkuarpat, meeqqat atugarissaarnerat inuuniarnikkullu atugaat assigiinngissuteqartut. Ilaqutariinni kalaallini meeqqat inuuniarnikkut atugaat immikkoorutilittut isiginiagassaagaluartut, misissuinerup uuma takutippaa nunani allani, assersuutitalugu Canadami, USA-mi nunanilu europamiittuni pissutsit amerlasuutigut assingusut meeqqanit atugarineqartut (tak. Harju 2005). Atugarisakkut ataatsimoorussat pingaarnert tassaappuut meeqqat ulluinnarni pigisatigut inooqataanikkullu pissakilliornerat, taakku meeraqatiminnut assingusumik inuiaqatigiinni inuuffigisaminni inooriaatsimut nalinnaasumut peqataanissaminnut killilersugaapput. Ataatsimoorusseq aamma tassaavoq ilaqutariit aningaasakinnerat meeqqat ilisimaarimmassuk taamaalillutillu kissaatitik ilaqutariit aningaasatigut inissisimanerannut naleqqussartarlugit. Pissakilliorluni inuuneq inuunerminnut ilaartilertarpaat, nunanilu tamalaani ilisimatusarnerit takutippaat, pissakilliorluni inuunerup meeqqat neriuutaat inuunermilu angusaqarusunnerat millisartaraa.